

Kallstjeneste uten innvielse?

Av lektor Eldar Hasund

I den senere tid har mange av oss vært opptatt av spørsmålet «Hvem er diakon?» Vi som har hevdet at diakon er man i særlige stillinger hvortil man er kalt (ytre kall) og innviet, har vel ikke hittil vært flinke nok til å skape en «ny identitet» for de som faller utenfor. Dette må gjøres fordi vi av og til ser at det er blitt et nærmest sjelesørgerisk problem, et spørsmål om å få en ny identitet når den gamle synes å falle. Det følgende henvender seg derfor til de som ikke er innviet, og til de som mener at deres innvielse «ikke fungerer» idet de ikke er i dertil svarende stillinger.

Diakon eller?

En oppfatter og kaller seg ikke diakon i den stilling en er. Dette

henger sammen med at en betrakter diakon-betegnelsen som en teologisk (ikke utdanningsmessig) terminologi, en tjenestetittel kirken eier og gir til de den kaller og innvier til særlige tjenesteoppdrag i kirkelig sammenheng. Og idet en ikke oppfatter at det er kirken som har kalt en til den stilling en er i, men derimot kanskje en verdslig myndighet, kan en heller ikke se seg selv som diakon. Men en vet at en har de utdanningsmessige forutsetninger som kreves i dag til når som helst å gå inn i en diakonstilling. En er i den forstand en «potensiell» diakon, en diakonikandidat. Men til daglig er en altså oversykepleier, sykepleiesjef, sosialkurator, eller hva en nå er. Slik som så mange andre, uten vår utdanning, og også uten vår tro. En innehar en borgerlig stilling, — i Guds verdslige regiment. Men hva så med vår tro?

Skal vi forstå vår virksomhet teologisk må vi først se på de elementære kjennsgjæringer: Jeg har et *arbeid*, er i en stilling som *samfunnet* (ikke kirken) har opprettet, og hvor like godt en ikke-troende kunne ha vært, min stilling er forsåvidt *verdslig*, og representerer en ordening hvor igjen Gud styrer denne verden. Min *stilling* er da ikke av en annen art enn den andre har. Sko-

makeren og jeg står prinsipielt likt, vi har begge et arbeid i samfunnet. Men jeg da som helse- eller sosialarbeider, han som skomaker. Funksjonen er forskjellig, men arten den samme.

Men er ikke dette å verdsliggjøre de «hellige» kall? Jo forsåvidt som vi ved dette sier at ingen yrker er mer «kristelige» enn andre, selv om noen funksjoner har mer med mennesker å gjøre enn andre. Men det vi straks må tilføye er ønsket om «at de verdslige kallene heller ble helliget» (Johannes Smemo). Og her er vi ved utgangspunktet for den teologiske

forståelse av vårt arbeid. Ikke ut fra diakonen, eller fra den «alminnelige diakoni», men ut fra den lutherske tanke om

arbeidet som en kallstjeneste.

Her ses alt arbeid som en tjeneste for medmenneskene. Uansett i hvilket ærlig arbeid jeg fungerer blir nettopp der min skyldighet til å tjene Gud vendt til et kall fra Gud til å tjene min neste. Enten skjer dette indirekte, eller direkte. I mange yrker møter en nestens behov mer direkte, og i det øyeblikk er der et kall fra Gud til di-

Over til s. 12

Diakonhjemmet i dag

Forts. fra s. 9

og det nedsettes utvalg som er bredt sammensatt til å utrede de forskjellige spørsmål. I den meningsbryting og spenning som naturlig være representert i et så bredt faglig miljø, ligger en mulighet for vekst og utvikling både for den enkelte og for hele institusjonen.

Det kristne fellesskap og det åndelige miljø er en viktig arv å bære videre. Skoleavdelingene har sin daglige formiddagsandakt i skolens kapell med godt oppmøte. Gudstjenester holdes hver søndag i sykehuset og én gang pr. måned er det familiegudstjeneste i skolen med påfølgende kirkekaffe i festsalen. «Torsdagsmøtene» er fortsatt åpne for hele institusjonen og har omtrent de samme variasjoner av program som i «gamle dager». Men like viktig er kanskje det kristne fellesskap som utvikles i de enkelte klasser og i bi-

bel- og bønnegrupper. Ved at halvparten av diakonstudentene bor utenfor institusjonen, blir det for mange naturlig med en sterkere tilknytning til lokalmenigheten/organisasjonen i nærheten av bostedet.

Til Diakonhjemmet kommer det kristen ungdom fra hele landet og er preget av sin miljøbakgrunn. De forskjellige nyanser kommer selvsagt til uttrykk i de grupper som naturlig dannes, men mitt inntrykk er at respekt og fellesskap opprettholdes gjennom de ulike oppfatninger av adferdsformer. Det kristne fellesskap vil til alle tider være utsatt for påkjenninger. Den daglige fornyelse og åndelige krafttilførsel kommer ikke tilfeldig, men gjennom bruk av nådemidlene og i kamp og bønn.

Til dere mange som er glad i og for Diakonhjemmet vil vi gjerne minne om forbønnens tjeneste. Vi arbeider for at det som skjer og utvikles her, må skje til Guds ære og Hans rikes fremme.

rette tjeneste. «Å elske nesten består ikke først og fremst i å gjøre noe ekstra for ham, men i å øve den tjeneste som faller på meg, som ligger til min stilling og min person, i dette øyeblikk» (Smemo). For den kristne arbeider skal dette være med på å gi arbeidet mening, og en formaning til å se og på beste måte å realisere neste-kjærligheten overalt hvor en i arbeidet stilles overfor medmenneskene. Og det gjøres ved å lage gode sko, som det gjøres ved å stelle en syk.

Foruten arbeidet som «guds-tjeneste», troen på at jeg tjener Gud ved min neste, kommer også inn troen på at jeg er satt til nettopp dette arbeid av Gud selv. Hvordan skal vi ellers forstå Ef. 2,10?: «Vi er Hans verk, skapt i Kristus Jesus til gode gjerninger, som Gud forut har lagt ferdige, at vi skulle vandre i dem». Dette ord gir oss troen på at Gud selv styrer denne verden ved å sette sine barn på deres rette plass. Jeg er satt der, og skal i villig lydighet utføre det Han har satt meg til. Dette skulle også hindre oss i å «gradere» kallene. De er alle like verdslige og like hellige fordi det er Gud selv som har ordnet det slik. Men dette må imidlertid ikke lede oss til å tro at alle yrker er Gud-velbehagelige, det finnes yrker som ikke er neste-tjenester, eller til å tro at alt skal være som det er i alle yrker. Vår etiske prøving er ikke satt ut av spill. Denne tro på at Gud selv administrerer sitt verdensrike kan for mange være vanskelig å fastholde, fordi en ikke har en spesiell opplevelse av at Gud har pekt ut det

bestemte yrke eller arbeid. Men det har visstnok behaget Gud å la de klare kallsopplevelser være sjeldne. Som oftest leder Gud den enkelte til de gjerninger eller yrker som er «lagt ferdige» gjennom evner, interesser, ytre muligheter, oppfordringer, ytre kall og etisk overveielse. Hvorfor skal vi ikke tro at Gud også her stiller med tingene konkret og i detalj?

Vårt arbeid er altså et kallsarbeid, og vår første skyldighet er å utføre vårt arbeid så dyktig som mulig. «Og nu skal altså dette fagmessige betones som det første, fordi det ut fra kristens synspunkt alltid er en slik rettskaffen utøvelse av kallsarbeidet vi alle sammen fremfor alt skylder både Gud og mennesker» (Smemo). Men går vi så inn i de enkelte yrker vil vi se at det kreves dyktighet av forskjellig art. I noen yrker mest av håndverksmessig art, i andre også av menneskelig art. Det er vel det siste som kjenner tegner de yrker eller kall vi går inn i. Og det gjør det alvorlig og vanskelig. Det burde ikke være vanskelig for oss å se vårt arbeid som en tjeneste for medmenneskene. Det ligger oppe i dagen. Og slik er vi heldig stillet i forhold til andre kristne som mye mer strever med dette syn på sitt arbeid. Men fordi vårt arbeid i så stor grad er denne direkte tjeneste stilles også så store krav. De vi arbeider for er så sårbare fordi de i mangt er avhengig av at vi utfører vårt virke rett. Og med rett mener vi ikke bare håndverksmessig rett, men også etisk rett. Våre yrker kjennetegnes i høy grad av nødvendigheten av

etisk vurdering.

Det er jo Guds vilje, nestekjærlighetsbudet vi er satt til å realisere. Og hvordan skal vi gjøre det? Her stilles vi overfor store krav m.h.t. en vurdering av vår yrkesetiske holdning, av våre arbeidsmetoder, av formål for og konsekvenser av våre handlinger, av de behandlingsformer og andre tilbud som er tilgjengelige. Det etiske skal ikke bare gjelde meg selv, men og forholdet til min pasient eller klient, til behandlingsapparatet og til tilbud. Vi må i nestekjærlighetens navn være like mye oppsatt på å vurdere oss selv og våre arbeidsformer, som kontorets og samfunnets arbeidsformer og tilbud. Dette dessto mer som det i vår tid lett sniker seg inn menneskesyn som strir mot Guds vilje.

Nei det skulle ikke være vanskelig for oss å se at vår tro har med våre yrker å gjøre. Er det noe sted hvor helliggjørelsen til «den nye lydighet» skulle kunne leves ut må det vel nettopp være i yrker hvor nestekjærlighetsbudet i så stor grad er selve temaet. Og utlevelsen av dette i selve arbeidet er

en vitneoppgave.

Det er et vitnesbyrd når vårt arbeid bærer bud om den kristne kjærlighet. Og med det mener vi den som ikke elsker på grunn av pasientenes eller klientenes egenverdi eller elskverdighet, men fordi Gud har skapt dem og at Kristus også døde for dem. Men vi har og en annen vitneoppgave; det personlige vitnesbyrd, som enhver kristen har. Objektivt sett ligger

denne oppgaven nær for oss idet vi jo har med mennesker å gjøre. Men subjektivt sett har vi forskjellige forutsetninger. Ikke alle har de samme evner og den samme frimodighet. Gud venter etter det han har gitt, men det venter han og! Nå må det sies at vi også her har noe å lære av troen på at Gud fordeler kallene. Gud kaller også spesielle sjelesørgere, f.eks sykehusprester ved sykehusene. Og det skal være en anvisning til oss om ikke for snart å overskride vårt kall. «Men fremfor alt er det noe sterkt befriende ved å se det slik. Vidnefeltet begrenses. Vidneoppgaven konkretiseres. Man minnes om at på andre siden av grenselinjen er det andre som skal bære ansvaret. Og slik spares man for de falske samvittighetsskrupler, som virker mer lammende enn stimulerende i tjenesten for Gud» (Smemo). Men dette frir oss ikke for det *personlige* vidnesbyrd. Det er her gjerninger som Gud «forut har lagt ferdige». Og her må vi tro på og være lydige overfor Guds ledelse. Være var for de anledninger som Han legger til rette for oss. Dette er på langt nær lett, men iallefall rett etter Guds ord.

Arbeidets kors.

er noe vi i særlig grad vil føle på innen vårt arbeidsfelt. Med det mener vi bl.a. den fysiske og psykiske påkjenning som arbeidet medfører. La oss her bare minne om at det problem det ofte vil være at vi ikke alltid kan vite om vi gjør det beste og det rette overfor de vi er satt til å virke iblant. At

Over til s. 14